Cena 10 groszy (180.000 Mk.) Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 2 zł.
Z odnoszeniem do domu 2 zł. 50 gr.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . 3 zł.
Zagranicą . . . . . . 5 zł.
Cena pojed. egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz millm. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. gr. 10.
Nekrologi gr. 10. zwyczajne gr. 5

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI,
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 po poł.

№ 116 (7746) Piątek, dnia 23 Maja 1924 r Rok XXXII

Giełda Warszawska w Złotych.

New-Jork	5.18½
Londyn	22.56
Paryż	28.05
Szwajcarja	91.82
8% pożycz. zł.	7.50
4% poż. prem.	0.41
Bony zł. S. II A.	0.60
Listy Tow. K. Ziem.	13.75
Złoty = 1.800.000 mk.	

Złoty i marka.

Przeszło trzy tygodnie mamy już obok marki nową walutę, a z opinji i obaw, wypowiedzianych na temat możliwości „takiego samego" spadku złotego, jak marki, widocznem jest, że szerokie sfery, u nas nie zdają sobie sprawy z zasadniczej różnicy, pomiędzy temi dwoma rodzaja mi pieniędzy.

Aby ją uwydatnić, należy przedewszystkiem przypomnieć, że marka polska była wszystkiem tylko — nie banknotem, jakim jest złoty. Marka polska była tylko przymusowym środkiem płatniczym, zadekretowanym przez rząd i sejm, nie mającym jednakże żadnego pokrycia w podkładzie kruszcowym — złotym, ani nawet srebrnym. Wprawdzie za „wypłatę" tego papierowego pieniądza gwarantowało do pewnego stopnia państwo, jednakże odnośna uchwała sejmowa ani nie wskazywała wysokości, czy też równowartości wypłaty, ani nie wskazywała źródeł, z jakich ta wypłata nastąpić może i musi. Nie czyniła zaś tego z bardzo prostej przyczyny, ponieważ źródeł tych — nie było.

Zupełnie natomiast innym rodzajem pieniądza jest złoty. Jest to, jak każdy normalny pieniądz europejski, banknot, czyli nota Banku Polskiego, rodzaj weksiu, opiewającego na określoną kwotę, na którego wypłatę znajduje się w posiadaniu banku dostateczne, przyjęte zwyczajem, pokrycie w szlachetnych kruszcach, przedewszystkiem w złocie, względnie w obcych walutach pełnowartościowych. Jeżeli nawet wypłata złotych, czyli wymiana na złote, nie dokonywuje się obecnie w każdej chwili i na każde żądanie, to tak się dzieje obecnie po wojnie we wszystkich bodaj państwach europejskich z bankami emisyjnymi, we wszystkich państwach europejskich, które wobec ujemnego bilansu płatniczego Europy w stosunku do Ameryki, muszą przez czasowe wstrzymanie wymiany tamować ewentualny odpływ złota. Jednakże pokrycie to wszystkie banki emisyjne w swoich magazynach posiadają, taksamo jak Bank Polski i gdy zmieni się ogólna sytuacja gospodarcza, każdorazowa wymiana na złoto będzie przywrócona dla wszystkich walut europejskich, a wpro wadzona dla złotego.

W tych warunkach nie może być mowy o takim spadku złotego, lub nawet przybliżonym, jaki był udziałem marki polskiej i niemieckiej. Mogłoby nastąpić ewentualnie disagio kilkuprocentowe, jakie ma miejsce obecnie w Europie przy najbardziej nawet szlachetnych walutach, jak funt angielski i frank szwajcarski, do którego odnośne państwa nie przywiązują zbyt wielkiej wagi, a może nawet w pewnych specjalnych względów umyślnie je tolerują. To disagio, o którym na razie też niema mowy, może być wynikiem ułożenia się naszego bilansu handlowego i płatniczego w stosunku do zagranicy, ale w takim wypadku nie może przekroczyć kilku proc.

Większy spadek mógłby nastąpić ewentualnie wrazie gdyby Bank Polski był zmuszony z jakichkolwiek względów do drukowania banknotów na sumy kilkakrotnie przywyższające ich normalne pokrycie złotem. Do tego jednak w każdym razie jest conajmniej bardzo daleko. Po pierwsze dlatego, że Bank Polski może wogóle takiej zbyt wielkiej emisji każdemu odmówić, jako bank prywatny i autonomiczny; po drugie, ponieważ nie ma po temu żadnej potrzeby Jedyna możliwa przyczyna, to jest udzielenie zbyt wielkiego kredytu w banknotach państwu nie mającemu dostatecznego pokrycia wydatków w swoich dochodach, obecnie nie istnieje, ponieważ rząd nasz gospodaruje bez deficytu i trzeba byłoby zupełnie wyjątkowo nieudolnej, lub katastrofalnej gospodarki przez lat kilka, aby mogło to poważnie zaciążyć na kredycie w Banku Polskim.

Obecnie Bank Polski na wypuszczone dotąd w obieg banknoty złotowe posiada, zamiast ustawowych przyjętych i wymaganych 30 proc., przeszło 60 proc. pokrycia w złocie, względnie w pełnocennych walutach i to może utrzymać kurs złotego zupełnie niezmieniony, bez wielkiego oglądania się na konjunktury giełdowe. Jedyną przyczyną spadku nawet nie mającej żadnego pokrycia marki polskiej, było nadmierne i zupełnie bezgraniczne jej drukowanie. Co do złotego, to taka inflacja nie nastąpi zapewne wogóle nigdy, co zaś do bliskiej przyszłości to nie nastąpi ona nawet w granicach, mogących spowodować kilkuprocentową zniżkę.

Uprzytomnienie sobie tej zasadniczej różnicy między marką a złotym powinno przeniknąć do świadomości szerokich warstw naszego społeczeństwa i zniweczyć wszelkie obawy (które pró bują jeszcze tu i owdzie puszczać spekulanci) o losy złotego, względnie o możliwość jego większej deprecjacji i dewaluacji.

TELEGRAMY.

Herriot utworzy nowy gabinet.

PARYŻ, 22.5. Według doniesień „Le Matin", Millerand zawezwie do pałacu Elizejskiego Herriota i Painlewe, z którymi odbędzie naradę w obecności Poincarego.

Według „Echo de Paris", Herriot zgodzi się na utworzenie nowego gabinetu, nawet w wypadku, gdy socjaliści nie wezmą udziału w rządzie. Herriot obejmie oprócz prezydjum rady ministrów, także tekę spraw zagranicznych. Lista przyszłych współpracow. gabinetu jest już podobno ustalona, brak jedynie kandydata na ministra finansów, która to teka ma być ofiarowaną jednemu z senatorów.

50.000 ofiar trzęsienia ziemi w Azji Mniejszej.

WIEDEŃ, 22.5. O trzęsieniu ziemi, które w tygodniu ubiegłym nawiedziło Azję Mniejszą dzienniki tureckie przynoszą następujące szczegóły: Trzęsienie ziemi rozpoczęło się o godzinie 4.20 rano i trwało z przerwami od godz. 8 do 5 po południu.

Linja kolejowa Erzerum-Zarikany uległa w kilku miejscach zniszczeniu, zdaje się jednak, że spustoszenia, spowodowane trzęsieniem ziemi, są większe w Anatolji, aniżeli w Armenji. Połączenia telefoniczne i telegraficzne z Konstantynopolem zostały przerwane. Liczba ofiar, które stra ciły życie w tej katastrofie, wynosi podobno 50,000 osób.

Robotnicy polscy w Danji.

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wl.) Według raportów konsulów polskich obecnie w Danji pracuje około 4 i pół tysiąca naszych robotników, głównie rolnych. Przed wojną liczba robotników była znacznie wyższa i dosięgała 12 tysięcy osób, w tem 10 tys. dziewcząt. W latach powojennych napływ robotników polskich do Danji znacznie osłabł: w r. 1920 przyjechało 775 kobiet, w r. 1921—375 osób, w r. 1922 rząd duński zabronił wstępu robotnikom obcym, w r. ub. wyjechało do Danji zaledwie 100 robotnic; obecnie Danja zgłosiła zapotrzeb. na 1000 do 1500 robotników do uprawy buraków. Robotnicy polscy zatrudnieni są w tej części Danji, w której rozwinął się przemysł cukrowniczy, zarobki ich dzienne wynoszą dla kobiet 3 kor. 75 öre duńskich, w czasie żniw są podwyższone do 4,55 koron, ale większość przy uprawie buraków pracuje na akord. Potrzeby kulturalne robotników zaspakajane są w sposób niedostateczny, jednakże istnieje w Danji parę szkół, w których uczą języka polskiego w Maribo, Nykjöbing i Kopenhadze a wielu robotników prenumeruje pisma polskie i przesyłają dary na cele społeczne i religijne, co świadczy o ich uświadomieniu narodowem i żywem poczuciu łączności z Ojczyzną.

Klęska piłkarzy polskich w Sztokholmie.

WARSZAWA, 22.5. Drugie spotkanie polskiej olimpijskiej drużyny piłkarskiej z reprezentacją Szwecji, rozegrane w Sztokholmie, zakończyło się jeszcze dotkliwszą klęską, niż pierwsze.

Szwedzi pobili reprezentację Polski w pogromowym zaiste stosunku 7 : 1 (4 : 0).

Podobne wyniki walk międzypaństwowych należą do rzadkości.

Co było przyczyną katastrofalnej klęski — trudno odgadnąć.

Przewóz na kolejach polskich i niemieckich na G. Śląsku

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wl.) Od dnia 1-go czerwca rb. w przewozach kolejowych pomiędzy stacjami polskiemi, przedzielonemi linjami niemieckiej części Górnego Śląska przewoźne obliczać się będzie za ilość kilometrów na odcinkach polskich według taryf przewozowych polskich. Do tej sumy dodawane będzie opłata za ilość kilometrów przebytych na linji niemieckiej według taryfy przewozowej niemieckiej.

Projekt ustawy o ubezpieczeniu społecznem.

WARSZAWA, 22.5. (Tel. wl.) Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej opracowało projekt ustawy o ubezpieczeniu na wypadek choroby, niezdolności do pracy, starości i śmierci. Ustawa ta, uzgodniona już została w innych ministerstwach, a w treści swej wprowadza w całem państwie ubezpieczenia rentowe dla wszystkich oddających pracę w najem ma ona objąć również urzędników prywatnych.

Odroczenie podatku majątkowego dla właścicieli domów.

WARSZAWA, 22.5. Przychylając się do prośby Komitetu zjednoczonych stowarzyszeń właścicieli nieruchomości, wyrażonej w memorjale z dnia 5-go kwietnia 1924 r., minister skarbu odroczył do dnia 1-go stycznia 1926 r. termin płatności rat podatku majątkowego, przypadających w latach 1924 i 1925 od właścicieli nieruchomości miejskich, do których stosuje się ustawa o ochronie lokatorów, a których jedynem źródłem dochodu są te nieruchomości jeżeli także uposażenie służbowe, praca najemna lub emerytura.

O ileby jednak przed dniem 1-go stycznia 1926 r. właścicielom nieruchomości miejskich zostało umożliwione zapłacenie podatku majątkowego w trybie, przewidzianym w art. 58, ustęp c. ustawy, tj. listami zastawnemi, opiewającemi na franki złote lub inne waluty, wówczas odroczenie zostanie automatycznie uchylone.

Odroczenie terminów płatności nie dotyczy tych właścicieli nieruchomości miejskich, którzy je nabyli tytułem po dniu 1 stycznia 1919 r. Wrazie sprzedaży nieruchomości odroczenie ustaje i należność podatku majątkowego płatna jest sporządzeniu kontraktu kupna sprzedaży pod rygorem nieważności aktu.

Niekorzystna konjunktura dla żelaza polskiego

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wł.) Ze źródeł kompetentnych dowiadujemy się, że żelazo czeskie prawie dla wszystkich miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej jest w cenie bardziej przystępne od żelaza krajowego. Jest to o tyle oburzające że odbywa się to pomimo dość wysokiej w Polsce ochrony celnej, bo wynoszącej 75 złod tonny

Obniżenie cen chleba miejskiego.

WARSZAWA 22.5 (Tel. wł.) Od dnia wczorajszego 21 bm., ustalony został cennik na chleb w sklepach miejskich. I tak, za 1 kg. w detalu chleba żytniego z mąki 50 proc. — 30 i pół gr. (dawniej 31 grosz), pytlowy poznański 21 gr. (dawniej 23 gr.), razowy 20 gr. (dawniej 21 gr.)

Zniżka na mąkę pszenną.

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wł.) W związku z ogólną tendencją na rynku mącznym obniżone zostały ceny w składnicach miejskich na pszenną mąkę. Według cennika tego kg. mąki amerykańskiej kosztuje 55 groszy (dawniej 59 gr.) w detalu. Przy sprzedaży hurtowej na worki obniżono cenę z 950000 mkp. na 890000. Pszenną z 90000 na 890000 mkp. Mąka 50 proc. z 825000 na 780000 mkp. za 1 kilogram.

Z gdańskiej giełdy pieniężnej.

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wł. Informują nas rada giełdy pieniężnej w Gdańsku postanowiła zaprzestać z dniem 5 bm. notowań marek polskich natomiast prowadzić notowania 100 złotych polskich gotowizną oraz 100 zł. wypłatą na Warszawę w guldenach gdańskich.

Z giełdy towarowo-zbożowe.

WARSZAWA, 22.5 (Tel. wł.) Na posiedzeniu giełdy zbożowej z dnia 20 bm. dał się odczuć brak zaofiarowania zboża. Specjalnie żyta było mało, jednakże popyt również nie był wielki. Tranzakcje załatwiano po cenach od 20 do 22500000 za 100 kg. żyta loco stacja załadowcza. Kilka pojedyńczych wagonów żyta lepszego gatunku sprzedanych po wyższych cenach nie notowano oficjalnie. Owsa na giełdzie było pod dostatkiem, pomimo to ceny utrzymano wysokie. Ma się wrażenie w dalszym ciągu, że podtrzymywanie cen owsa odbyła się w sztuczny sposób, gdyż są zainteresowani w tym niektóre sfery handlowe (dostawcy). W Poznaniu tendencja spokojna.

KRONIKA.

— PRZEDSTAWIENIE AMATORSKIE.

Komitet Tow. Opieki nad ochronkami w m. Kaliszu urządza w. dn. 25 bm. o godz. 5 po poł: w sali „Świetlicy Żołnierskiej" przedstawienie amatorskie pod hasłem „Dzieci dla dzieci". dochód z którego przeznaczony zostanie na budowę nowej ochrony w Kaliszu..

Sympatyczny cel, ciekawy program miano wicie odegraną zostanie komedyjka „Kwiat paproci" przez najmilszych artystów, bo grano dzieci od lat 5, śpiewy, tańce i deklamację. pozwalamy mieć nadzieję, że sala Świetlicy zapełni się po brzegi wszystkimi tymi, którym los maluczkich leży na sercu..

Bilety wcześniej nabywać można u p.. doktorowej Białobłockiej, Wrocławska Nr. 28.

KOMITET.

— CHINCZYCY W KALISZU.

Niedawno depesze doniosły o zjawieniu się w Polsce Chińczyków, którzy, mieniąc się kupcami objeżdżają większe polskie miasta. Dwaj z nich we wtorek przybyli do Kalisza, stanęli w hotelu Europa, pochodzili w środę z rana po mieście z torebkami w rękach i o godzinie 3-ej opuścili Kalisz, nie załatwiwszy żadnych tranzakcji. Pisma Krakowskie ostrzegają przed tymi gośćmi, przypominając, że w r. 1914-ym zjawiły się w większej liczbie podobni egzotycy, nie w celach komercyjnych, lecz, aby zobaczyć i usłyszyć to co im było potrzeba.

— Z RADY MIEJSKIEJ.

Dodatkowy porządzek dzienny 9-go posiedzenia Rady Miejskiej w dniu 22 maja 1924 r. o godz. 6 i pół wieczorem w sali posiedzeń Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Kaliszu.

Niezależnie od spraw objętych zasadniczym porządkiem dziennym, rozesłanym pp. radnym w dn. 19 maja rb., będą przedłożone Radzie Miejskiej do rozpatrzenia jeszcze następujące ważne sprawy:

1) Zmiana statutu o poborze miejskiego podatku ładunkowego,

2) Uchwalenie statutu o poborze opłat kancelaryjnych za czynności biura meldunkowego przy Magistracie.

— Z NOWEGO PARKU.

Między przystanią Tow. Wioślarskiego, a drogą, prowadzącą wdłuż Prosny do Starego Miasta, tuż przy boisku sportowym, stoi ubikacja, o której się nie mówi. Woń, jaka rozchodzi się dokoła „uprzyjemnia" pobyt na świeżym powietrzu — ćwiczącym się i spacerowiczom.

Nie mówiąc już o wyglądzie tej wspaniałej świątyni dumań, nie ocienionej, bez zamków, drzwi której, za najmniejszym porywem wiatru, wciąż stoją otworem, jakby zapraszały do wejścia, musimy zwrócić uwagę odpowiednich czynników, że podobne apartamenty w miejscu tak ruchliwym, urągające wszelkim przepisom higjeny, powinny być natychmiastowo usunięte.

— ZE STAWISZYNA. (Kor. wł.).

Wszechświatowa wojna wprowadziła niejedną zmianę jak w życiu politycznem, tak i społecznem: wskrzesiła niegdyś zniszczone doszczętnie przez wrogów i wykreślone z mapy państwa, zmieniła rządy i pobudziła społeczeństwo do duchowej pracy, jako najważniejszej epoki całego narodu..

Człowiek, który przedtem, wobec haniebnej niewoli, czuwać musiał nad własnem życiem, aby nie zarazić się rozpowszechnianą przez wrogów gangrenę, w dobie obecnej zmienił swe poglądy i, dążąc pod skrzydła szermierzy idei państwowej, obciąży się chwalebnem jarzmem obowiązkowej pracy dla dobra społecznego.

Dziś i mieszkańcy małego miasteczka nie szczędzą ani sił, ani ciężkó zapracowanego grosza na cele narodowe, oświatowe lub dobroczynne I oni, pomimo niskiego poziomu rozwoju duchowego, doszli do przekonania, że tylko zbiorową pracą można zapewnić dobrobyt społeczeństwu w państwie i na przyszłość położyc trwały fundament dla jego egzystencji.

A więc, jako ogniska wspólnej pracy, powstały różne instytucje społeczne, towarzystwa, koła i kółka oświatowe, artystyczne i inne, które gęstą siecią rozlokowały się po miastach, miasteczkach a nawet i wsiach.

I w Stawiszynie zawiązało się jeszcze w czasie okupacji niemieckiej T-wo śpiewacze im. Moniuszki, które na cele społeczne urządza częste przedstawienia.

Podczas tegorocznych świąt Wielkanocnych T-wo odegrało dramat Sieroszewskiego pod tytułem „Bolszewicy pod Warszawą". Amatorzy pod reżyserją swego członka p. T. Kellera ogółem doskonale wywiązali się ze swych ról.

Dowodem tego było przepełnienie sali teatralnej za każdym razem. Sztukę tę odegrano trzy razy.

Z tych przedstawień zebrano brutto marek 1,430.700000, z czego wypłacono po skreśleniu miejscowej Straży ogniowej mk. 400000000 i na instrumenty dla orkiestry tejże Straży marek 449,000.000.

W dniu zaś 3 maja uczniowie miejscowej szkoły powszechnej odegrali obrazek sceniczny w 2 aktach ks. Stanisława Kowalskiego, pseudonim „Stanko", pod tytułem „Obrońcy Lwowa" Młodzi aktorzy śmiało występowali na scenie i doskonale oddali swe role.

W przedstawieniu udział wzięło i nauczycielstwo: p. S. Herman w roli nauczyciela Podleckiego i p. E. Bernerówna — matki dzieci Bohaterowiczów. Całość udała się świetnie. Publiczność, która po brzegi wypełniła salę, nie szczędziła oklasków dla grających.

Z tego przedstawienia zebrano mk. 557 m. 300,000 tys., z czego po potrąceniu rozchodów zysk netto w sumie mk. 465400000 przeznaczono postanowieniem Dozoru Szkolnego na zakup książek do biljoteki uczniowskiej i podręczników dla biednych dzieci.

Szęść, Boże, tym, co chcą pracować dla do dobra ogółu!!! W. K.

ZASOBY SIŁ WODNYCH w POLSCE.

W należytym rozwoju gospodarstwa społecznego, w szczególności rolnictwa i przemysłu, jednym z głównych czynników będzie jak najdalej idące wyzyskanie naturalnych źródeł energji. Przy odpowiedniem wyzyskaniu tych energji ważne miejsce zajmą siły wodne. Doniosłe znaczenie wyzyskania tych sił znalazło już oddawna odpowiednie zrozumienie zagranicą — nietylko w Państwach, które nie posiadają innych źródeł naturalnych energji jak Włochy, Szwajcarja, Szwecja — lecz i w tych, które je posiadają — jak Anglja i Niemcy, gdzie stopień wyzyskanych sił dochodzi do 50 proc. istniejących podczas, gdy w Polsce wynosi on zaledwie 3 procent.

Przekonanie, że zasoby węgla nie są wieczne; fakt że siły wodne — poza bezpośrednim wyzyskaniem ich dla celów lokalnych, zwłaszcza w Okręgach uprzemysłowionych — służą za podstawę elektryfikacji kraju, umożliwiającej jaknajszerszym warstwom korzystanie z tej energji, przez ułatwienie rozdziału i ekonomiczne przesyłanie jej na dalekie przestrzenie; wreszcie eksploatacja energji wodnej jest znacznie tańszą od parowej lub spalinowej, a urządzenia wodne są długotrwałe (do 100) pozwalające na tak długi okres umorzanie kapitału zakładowego; — zdecydowały, że sprawa pierwszorzędnej wagi. W Państwach tych poważne konsorcja finansowe wspólnie z rządami opracowują projekty racjonalnego wyzyskania większych skoncentrowanych sił wodnych a ustawodawstwa przewidują przywileje i udogodnienia administracyjne i podatkowe.

W Polsce utrzymywanie katastru sił wodnych należy w myśl Ustawy Wodnej z dn. 19 września 1922 r. do zakresu działania Ministerstwa Robót Publicznych, które włączyło regestrację tych sił na podstawie materjałów dawniejszych oraz rezultatów zarządzonych badań hydrologicznych, w zadania służby hydrograficznej. Trudności budżetowe wywołane ciężkim finansowym stanem Państwa w połączeniu z dotkliwym brakiem materjałów istniejących dla rzek polskich, oraz z niedostateczną ilością sił fachowych, nie pozwoliły na zebranie zestawienia dotyczących dat hydrologicznych z pożądaną szybkością. Zakończenie systematycznych badań i opracowanie szczegółowych arkuszy katastralnych, stanowiących podstawę projektów zakładów wodnych, staje się rzeczą dalszej przyszłości.

Celem uzyskania ogólnego poglądu na zasoby energji wodnej i hydrologicznego scharakteryzowania rzek został opracowany generalny przegląd sił wodnych w Polsce przez Oddział Badania sił Wodnych Ministerstwa Robót Publicznych, z którego wynika, że pod względem zasobów tych sił najważniejsze są dorzecza: górnej Wisły, Prutu i Dniestru, których dopływy, odwadniają stoki gór Karpackich. Rzeki te odznaczają się przedewszystkiem dużemi spadkami i leżą w strefie dużych opadów atmosferycznych przez co — mimo niewielkich stosunkowo obszarów zlewni — dają duże objętości przepływów i znaczne jednostkowe wartości sił. Z kolei występują większe wartości sił: 1) w części dorzecza Wisły, obejmującego stoki gór Św.-Krzyskich i wyżyny Lubelskiej, oraz wyżynny pas Pojezierza Pomorskiego; 2) następnie w dorzeczu Warty i Niemna. Rzeki tych dorzeczy odznaczają się wprawdzie mniejszemi spadkami, dorzecza same wykazują mniejsze opady atmosferyczne, jednak odpływy są tu bardziej wyrównane, co przy znacznych zlewniach zwłaszcza rzek grupy 2-ej daje dość duże wartości energji wodnej i stwarza dogodne warunki eksploatacji.

Ogólna wartość sił wodnych rzek Polski obliczona na średnią wodę roczną (średnia arytmetyczna ze wsozystkich objętości przepływu w normalnym roku) wynosi około 3600000 km. (koni mechanicznych). Na poszczególne dorzecza rozkład tych sił jest następujący:

Dorzecze Wisły od źród. do uj. Sanu	570000	km.
„ „ od uj. Sanu do uj. Bugu	600000	„
„ „ uj. Bugu w dół	845000	„
Dorzecze Odry	150000	„
Dorzecze Dunaju	280000	„
Dorzecze Dniestru	760000	„
Dorzecze Dniepru	145000	„
Dorzecze Dźwiny	30000	„
Dorzecze Niemna	220000	„

Do obliczeń powyższych wciągnięto również rzeki uznane Ustawą Wodną z dn. 19-go września 1922 r. za żeglowne, a to z uwagi na możliwość połączenia dobrze spłacającego się wykorzystania energji z eksploatacją dróg wodnych, przynoszących Państwu stosunkowo mniejsze bezpośrednie zyski. W tych wypadkach sposób założenia będzie musiał być zasadniczo od-

mienny, — jednak typ tego rodzaju urządzenia praktykowany jest już na Zachodzie i występuje w literaturze technicznej pod nazwą „Węgla zielonego“ (l'houille verte) w odróżnieniu od „węgla białego“ (l'houille blanche) związanego z zakładami wodnemi na potokach i rzekach górskich.

Siły te pod względem możliwości wyzyskania i ekonomicznego rozwiązania budowy i eksploatacji podzielić się dadzą na kilka kategorji, z których najlepsza wynosi 1800000 km. co w przybliżeniu dać może ok. 5000000000 kw. (kilowat—godzin) rocznej produkcji co odpowiada 10 miljonom tonn węgla, który mógłby być zaoszczędzonym rok rocznie. Dane powyższe pozwalają twierdzić, że Polska posiada rzeczywiście cenne zapasy sił wodnych, które możnaby wykorzystać stopniowo, rozpoczynając od objektów przedstawiających się najkorzystniej i najpewniej dla ich sfinansowania; dla których jest już opracowanych ok. 60 projektów zakładów wodnych o łącznej mocy zainstalowanej 450000 KM. Z projektów tych są już w budowie, a mianowicie: Porąbka na Sole, Myczkowce na Sanie i Gródek na Czarnej Wodzie (ukończony w ub. roku) o łącznej mocy zainstalowanej 23000 KM.

Już sam pobieżny przegląd wykonanej pracy na polu wyzyskania sił wodnych dobitnie stwierdza, że są to tylko pierwsze kroki na tej drodze. Postępy nauki a techniki, dzięki którym człowiek stał się już prawie panem natury dają nam tą pewność, że i na tej drodze czeka również zwycięstwo. Przyjdzie czas, że w wyniku wspólnej pracy całego społeczeństwa, jego zgodnych wysiłków, rzeki Polskie będą nie tyle strasznym, ukrywającym w sobie zagadki żywiołem — ile podstawą Jej niezależnego bytu gospodarczego.

Warszawa, Inż. HENRYK HERBICH.

BIULETYN

SPOSTRZEŻEŃ METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ“ Państwowej Sieci Meteorologicznej PRZY SEJMIKU

w dniu 22 maja 1924 r. godz. 7-a rano

1) Ciśnienie powietrza		755.3. m.m.
2) Kierunek wiatru		E
3) Siła wiatru		I m/s.
4) Stan nieba		Zachm. całk.
5) Wilgot. bezwzględna		8.3 m.m.
6) Wilgot. względna		78%
7) Temp. powietrza		+12.4
8) Ilość opadów	z doby ubiegł. zaszłej	Nie było
9) Najwyż. temp.		+17.9
10) Najniż. temp.		+10.8

Redaktor H. RADWAN. Wydawca — „Gazeta Kaliska“ Spół. z ogr. odp. Druk „Gazety Kaliskiej“ Aleja Józefiny 1.